

Štev. 1. Leto 9.
Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-
nice) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Neodvisno glasilo železničarjev, upokojencev in transportnega osebja

Novih tristošestdeset dni.

Pismo »Ujedinjenega Železničarja«
vsem, ki so močne volje.

Stari 365. dnevi so za nami. Polni so bili krize, krivic ponižanja, niso priznavali delavstvu dostojanstvo človeka in niso upoštevali njegovih potreb.

Dolga vrsta krivic in vsake vrste so. A kar je najbolj žalostno in pomisleka vredno, da so te krivice nastale tudi zato, ker je, kakor so govorili stari Rimljani »Homo homini lupus«, to je, človek človeku volk. Vzrok je bil torej tudi človek, ker mu je več bog Mamon, »zlato tele«, kakor človek. Kajti vse pravice železniškega delavstva so bile in še so napisane v odredbah, odlokih, pravilnikih, zakonih

Železničar dela pri železnici za skromno plačico — morda leta in leta — ako ga »usoda« ne reducira ali »slučaj« ne položi v grob —; vse svoje moči da podjetju, a ko obnemore, ko mu je 30, 40 in še več let težkega dela vzelo življenjske soke, mora v penzijo —, ki pomeni za delavca le malo miloščino, nezadostno za golo preživljanje.

Ker so vsakoletno odmerjeni za osobe premali krediti, se vrše redukcije. In te redukcije zadenejo vedno v prvi vrsti najnižje železničarje.

In vsled tega mora brezposelni družinski oče, ne samo gladovati, prezebiti, mora brisati solze žene, otročičev, ki nimajo kruha in tudi prezebujejo.

Ker ni dela, ker so oltarji boga Mamona in Zlatega teleta zabasani s produkti, se znižuje delovni čas, a istočasno še bolj zniža zaslužek, kakor da se Bog Mamon roga zahtevi ljudstva, delavstva, proletariata za skrajšanje delovnega časa, a brez zmanjšanja zaslužka. Kajti brezposelnost, rezervna armada-kapitalističnemu pridobitnemu sistemu — ne sme splahneti in zaslužek, profit, se ne sme zmanjšati.

Dopusta, zakonito določenega, da si delavec - železničar opomore od neprestanega dela in skrbi, ne dobiš — ker ni časa, ni kredita in tudi delo ne dopušča.

Mi delavci ...

Leto 1933 je za nami. Leto trpljenja, pomanjkanja in bede! Leto, v katerem smo mesto zboljšanja položaja doživeli nove udarce, nove redukcije! Leto, v katerem smo se ponovno prepričali, da vsled naše razcepljenosti in nezavednosti ne pomenimo nič, da se nam posveča manj pažnje kot mrtvemu materialu — stroju.

V letu 1933 smo se prepričali, da ne dobimo niti onih pravic, ki so nam s pravilniki zajamčene, ker je to zabranila višja sila, ki se zove »Ni kredita«.

Leta 1933 smo doživeli dolge brezplačne dopuste, skrajšanje delovnega časa, ne za to, da bi se odpočili in zbrali novih moči za delo, da bi se razvedrili v krogu domačih,

Leta 1933 smo se ponovno prepričali, mi vsi — progovni delavci, profesionisti, delavci v kurilnicah, postajah, skladiščih in delavnicah — da so bile lažnjive vse fraze in obljube »odrešenikov iz zvezarskih vrst«, ki so leta in leta pridigovali, da naj doprinesamo svoje žrtve za ureditev razmer, ker bomo pač kasneje za to bogato nagrajeni!

Da! Doprinešli smo mi delavci ogromne žrtve! V časih, ko je še vse napredovalo smo mi že žrtvovali lepe procente svojih prejemkov, Deset let že puščamo našo diferenco iz leta 1923 in ni ga, ki bi uvidel naš težki položaj, ki bi videl bedo, ki je vladala ob božičnih praznikih v nezakurjenih delavskih stanovanjih, ter bi nam dal ta težko prisluženi denar!

Pogled v bodočnost je enako teman!

Kontradikcija, nasprotje za tisto krivično znižavanje mezd z znižavanjem delovnega časa in za uvajanje brezplačnega dopusta.

Novi pravilnik je prinesel nova bremena.

Novi budžet ne daje nikakršnih boljših izgledov za bodočnost. Personalni krediti za delavstvo so isti kakor so bili, oziroma celo nekoliko zmanjšani.

In tako dalje ...

Največ ponižanja — da rabimo to nedolžno besedo za veliko krivico — je bilo v izginulih 365 dneh 1933. leta baš pri progovnih sekcijah. Progovnim delavcem so zniževali mezde, jim skrajševali delovni čas, vpeljali brezplačne dopuste in tako dalje in tako dalje — kdo bi vse naštel — a zakaj?

Ker niso hoteli ali se niso upali reči: Ne!

Najmanj so bili organizirani v svoji lastni delavski organizaciji, marveč so v trumah hoteli v žolte organizacije, kjer oblačijo in vedrijo gospodje, ki čuvajo boga Mamona, ki so njegovi svečeniki in ki so sami krivi, da zakon, odredba, odlok in odločilni podpisi na njih ne postanejo meso.

»Kdor ponižuje se sam, podlaga gospodski je peti« — pregovor, ki je cela filozofija in prokleta krut in resničen, velja tu v celoti.

Ali naj še razglabljam. Registriral sem to v začetku novih 365 dni, da vemo, kako naj delamo in kakšni naj bomo v novem letu — jaz in Vi.

Naši jekleni živci morajo postati še trši in naša volja mora v Novem letu delati čudeže. **MI SMO, MI HOČEMO BITI.** Zato sklenimo v Novem letu: »Ujedinjeni Železničar« je naš in mora postati še bolj glasen, bolj odločen in mora biti naša vez z vsemi, ki smo pri-krajšani, ponižani in razžaljeni.

Naj bodo novih 365. dnevi v letu 1934 dnevi borbe, dela, poguma, korajže, samozavesti, volje, odločnosti, da bomo vsi, prav vsi, kolikor nas je — eno, da bomo vsi MI.

»Ujedinjeni Železničar.«

Novi budžet ne predvideva za nas večjih kreditov,

In pred tako bodočnostjo naj stojimo prekrižanih rok in čakamo usmiljenja, čakamo, da se bo otajal kamen, ki je mesto srca?

Pred tako bodočnostjo naj še iščemo zaslonbe pri naših sovražnikih in naj jih celo podpiramo s tem, da plačujemo članarino za protidelavske organizacije,

Dosti je bilo trpljenja, gorja! V trpljenju smo postali možje, ki se zavedamo, da ne moremo prav nič več izgubiti, a zamoremo prav vse pridobiti.

Naj bo leto 1934 mejni kamen med slabo preteklostjo in boljšo bodočnostjo!

Na nas je, da ta mejni kamen postavimo, da se strnemo vsi do zadnjega v vrste zavednih borcev za boljšo bodočnost!

Otresimo omahljivost, bojazen, klečplazenje in nezavednost, ki so v veliki meri krivi gorja, ki smo ga pretrpeli leta 1933.

Leto 1934 naj nas najde kot zavedne borce za delavske pravice, odločne in neomajne, ki bomo vztrajali na braniku solidarni. Eden za vse! Vsi za enega!

Če se bomo zavedeli, da en sam ne pomeni nič, Mi vsi pa pomenimo moč, silo, katere ne bo mogel nikdo zaustaviti v njenem poletu, potem bo leto 1934 za nas leto preroditve, leto, v katerem bomo postali prav vsi odločni borci za delavske pravice in tudi za nas bo nastopila boljša bodočnost.

A. F., prog. delavec.

Pred ustanovitvijo socialno demokratične stranke Jugoslavije.

Akcijski odbor, ki je sestavljen iz uglednejših sodrugov iz raznih mest (n. pr. iz Beograda: Dr. Topalović, Krekić, dr. Košanin, Pavičević, iz Zagreba: Pfeifer, Fleischer, iz Ljubljane: Mlinar, Sedej, iz Maribora: Petejan, Eržen, Jelen, Grčar, iz Sarajeva: Jakšić, Tadić itd.) je izdal za Novo leto oklic »Socialnim demokratom Jugoslavije«, v katerem ugotavlja, da se je v zadnjem času pokazalo, da

žele delavci in nameščenci v naši državi aktivno poseči v javno družabno in politično življenje.

Iz proglasa posnemamo najvažnejše odstavke, ki utemeljujejo sklep akcijskega odbora, da se pristopi k ustanovitvi socialno demokratične stranke.

»Delavci in nameščenci se dobro zavedajo, da jih izredno težke življenjske prilike silijo k združitvi in zedinjenju, da bodo na ta način okrepili svoj vpliv v družbi, gospodarstvu in državi.

Tudi če bi ne bilo gospodarske krize, sili že sam družabni razvoj državo k vse večjemu vmešavanju v gospodarske odnose. Gospodarska kriza to stremljenje le še bolj podkrepljuje.

Način, kako in na čigavo korist bodo država in javne ustanove vplivale na gospodarsko in socialno življenje, pa odvisi od tega, koliko vpliva imajo posamezne društvene plasti v državi.

Delavci in nameščenci danes vedo, da brez povečavanja svojega vpliva v državi ne bodo mogli dobiti niti tega, kar jim je za življenje neobhodno potrebno:

brezposelno zavarovanje, zakon o minimalnih mezdah, stanovanjsko zaščito, obsežna javna dela.

Nizke mezde in ogromno število brezposelnih slabi odporno moč strokovnih organizacij, med tem ko postaja socialna zaščita vsa manjša in manjša.

Jugoslovanski delavci in nameščenci nimajo druge možnosti, da se ubranijo strašne socialne bede, v katero se pogrezajo vedno globlje, kot da se, brez ozira na vse težkoče, oklenejo svoje politične stranke in da s političnim bojem, potom povečanja svojega vpliva v državi, skušajo dobiti večjo zaščito in zavarovanje, pobijati bedo in se brigati za pravilno razdelitev gospodarskih dobrin.

Toda ustanovitev socialnodemokratične stranke danes ni potrebna samo radi mezdnih delavcev in nameščencev, ampak

tudi radi širokih plasti samostojnih delavcev po mestih in na deželi,

ki na svoji majhni domačiji delajo sami in si s težavo služijo svoj kruh, so pa pri tem prav tako izpostavljeni izkoriščanju, in čestokrat tudi bolj od samih mezdnih delavcev.

Težki pretresljaji v gospodarskem življenju so povzročili splošno gospodarsko negotovost in splošno čubobžanje. Temu ni videti konca. Kapitalistični in gospodarski red v velikih kapitalističnih državah se je zadržal v svojih lastnih protislovjih in je spravil gospodarstvo celega sveta v stanje brezupnega odmiranja. Vsa tehnika in vse koristi, ki jih nudi, pripadajo v kapitalističnem redu majhnemu številu kapitalističnih združenj, med tem ko se meče vedno nove milijone delavcev kot nepotrebne na cesto. Proizvodnja blaga se stopnjuje, nikogar pa ni, ki bi jo

pokupil, ker brezposelni delavci nimajo sredstev za nakup. Blago se uničuje, med tem ko milijoni stradajo in propadajo.

Z nikakršnimi kapitalističnimi merami in nacionalno šovinističnimi metodami ni mogoče resno pobijati gospodarske krize, niti preprečiti nevarnosti novih vojn na svetu. Z ukinitvijo demokracije in izključenjem ljudskih mas od vpliva na javno delovanje, se ne zmanjšuje gospodarske bede in napetosti med državami, ampak se jo nasprotno še povečava.

Življenjska izkušnja uči, da je gospodarska, socialna in mednarodna politika socialne demokracije edina pot, ki vodi k rešitvi.

Kapitalisti ne poznajo drugih metod proti krizi kot podaljševanje delovnika, prikrajševanje mezd in plač, povečevanje števila brezposelnih, zmanjševanje kupne sile mas, podražitev tovarniških izdelkov in pocenitev kmečkih pridelkov. To je pot, ki vodi v vedno globljo krizo, kot v popolno propast.

Resen boj proti krizi zahteva obenem boj proti kapitalističnim predpravam nad veliko lastnino in velikim denarnim bogastvom.

Edino socialna demokracija, nevezana na kapitalistične predpravice, ima pozitiven program za načrtno porazdelitev dela med narodi, za ustvaritev mednarodnega gospodarskega sodelovanja, za odpravo današnjega, gospodarskega uničevanja.

Samo miroljubna demokracija onih, ki žive od svojega dela in ki ne zahtevajo, da se okoristijo na račun drugih, ima pozitiven program za izvedbo mednarodne razorožitve, za ustvaritev velike svetovne skupnosti, ki bo onemogočila vse vojne, svetu zajamčila mir, vsem narodom pa mirno uživanje njihove svobode, brez narodnega ponižanja in tlačenja.

V tem prepričanju in izpolnjujoč željo desetisočev delavcev in nameščencev v Jugoslaviji ter

z znanjem Socialistične delavske internacionale,

smo izdelali predloge za program in statut Socialno demokratične stranke Jugoslavije.

Sklep o ustanovitvi stranke in sklepanje o programu in statutu mora biti

plod kolektivnega dela vseh naših prijateljev,

ki se nahajajo gotovo v vseh krajih naše države. Zato s tem pozivamo vse te naše prijatelje, da se zaupno sestanejo v krajih, kjer prebivajo, v svrhu, da bodo prediskutirali material, katerega jim bomo poslali in da bodo na to določili svoje

delegatke, ki se bodo sestali v Beogradu, dne 3. februarja 1934

na prijateljski sestanek, na katerem bodo dokončno sklepali o ustanovitvi socialnodemokratične stranke Jugoslavije, o njenem programu in statutu. Še-le potem bosta program in statut objavljena in se bodo podvzeli koraki, da se nam omogoči naše politično delovanje.

Za vsedrjavni sestanek, katerega se bodo udeležili delegati Socialistične delavske internacionale in mnogo socialističnih strank iz inozemstva je predviden ta-le

dnevni red:

1. Ustanovitev Socialnodemokratične stranke Jugoslavije. (Poroče-

valec s. Josip Petejan, bivši socialistični poslanec iz Maribora).

2. **Strankin program.** (Poročevalec s. dr. Živko Topalović iz Beograda).

3. **Politični položaj in vprašanje državne organizacije v Jugoslaviji.** (Poročevalec s. Jova Jakšić iz Sarajeva).

4. **Vprašanja strankinega statuta** (Poročevalci ss. Vladimir Pfeifer iz Zagreba, Milica Topalović iz Beograda in Viktor Eržen iz Maribora).

5. **Osebnih predlogi.**

Dosti se je razpravljalo zlasti tekom preteklega leta v delavskih vrstah o ustanovitvi delavske politične stranke ter so bili deloma tudi v delavskih političnih listih iznešeni tehtni razlogi, ki govorijo za in proti ustanovitvi stranke v današnjih prilikah.

Pravilen je sklep akcijskega odbora, da se je odločil to važno vprašanje predložiti v **definitivno rešitev delegatski konferenci**, na kateri naj zastopniki delavstva iz cele države v imenu desetisočev danes najbolj izkoriščenih zavzamejo stališče k vprašanju ustanovitve stranke in če bo večina delegatov odločila v današnjih razmerah za ta korak, tudi določijo program ter taktiko za bodoče delovanje.

Na delavstvu je, da v teh važnih trenotkih ne stoji ob strani ter da ne

prepušča tako važne odločitve par **POJEDINCEM**, marveč da se v vsakem kraju sestane, porazgovori in stori zaključke, ki naj jih ali potom delegatov, v kolikor to razmere dopuščajo, ali pa vsaj pismeno dostavi akcijskemu odboru v Beograd.

Izredne važnosti pa je to vprašanje še posebno za železničarje, v prvi vrsti za one iz državnih prog, kakor tudi za industrijske železničarje, ki so tekom zadnjih let najbolj občutili veliko vrzel, ki je nastala s prepovedjo delavskega političnega gibanja, ko ni bilo nikjer zastopnika, ki bi tolmačil njih položaj in težnje zlasti v dobi zadnjih redukcij!

Tudi železničarji naj danes povsod razmotrivajo o tem, ali je današnji čas primeren za **obnovitev javnega političnega udejstvovanja v socialdemokratski stranki** in ali so dani predpogoji, da si zopet zgradimo močno hrbtenico. Razmotrivajmo pa tudi o tem, kakšna naj bo ta stavba, ki naj nudi streho in zaslonbo **pred vsem izkoriščanim in teptanim**, ki pa naj ne nudi samo zaslonbe in obrambne postojanke, iz katere bi s taksiziranjem skušali le reševati, kar se v današnjih razmerah rešiti da, marveč naj bo v prvi vrsti **utrujeno izhodišče**, iz katerega bomo, ne oziraje se na levo in desno, izvajali naš program in gradili ter izgradili boljše in pravično urejeno družbo.

J. S.

Važna razsodba državnega sveta.

Uslužbenec nima pravice na podporo po § 104 zakona.

§ 104 zakona o drž. prom. osobju predvideva, da se sme dati uslužbencu če oboli, preden pridobi pravico do pokojnine, a ima več kot tri leta aktivne državne službe, tako, da postane nesposoben za železniško službo in je vsled tega odpuščen iz službe, 30% poslednjih njegovih prejemkov kot podpora.

Doslej so železničarji računali, da dobi pač vsak uslužbenec, ki izpolnjuje pogoje § 104 zakona o drž. prom. osobju in je vsled bolezni odpuščen iz službe, gornjo podporo. Da to mišljenje ni bilo pravilno, izhaja sedaj iz konkretnega slučaja, ko ljubljanska železniška direkcija nekemu prizadetemu uslužbencu ni odmerila 30% podpore ter se je on proti temu rešenju pritožil na Državni svet. Državni svet je izdal sedaj razsodbo pod št. 29.919 od 17. nov. 1933, v kateri izvaja:

»Državni svet je v svojem V. odeljenju vzel v razmotrivanje tožbo in ostale akte ter je ugotovil:

§ 104 zakona o drž. prom. osobju se z amoro uslužbencu, ki postane, preden je pridobil pravico na pokojnino a ima več kot tri leta aktivne državne službe, vsled bloezni nesposoben za železn. službo in je vsled tega odpuščen, dati 30% podpore, ako nima drugih dohodkov in je nesposoben za vsako drugo delo in pridobivanje. To znači, da pristojna oblast po svoji svobodni oceni odločuje, ali bo dala kakemu uslužbencu, ki izpolnjuje predpisane pogoje, podporo po § 104 ali ne.

Vsled tega Državni svet odloča, da se odkloni tožba kot nedopustna.

Iz prednje razsodbe Državnega sveta se razvidi, da je odločanje o podpori po § 104 zakona diskrecijska pravica železniške uprave in da proti odločitvi železniške uprave sploh ni dopustna pritožba na Državni svet.

Iz sekcije upokoencev.

Odmera rodbinske pokojnine.

Ker se v pogledu odmere rodbinske pokojnine upokoenci sedaj ločijo v dve grupi, objavljamo v informacijo našim čitalcem glavne predpise glede odmere pokojnine, da bodo mogli presoditi, ali jim je rodbinska pokojnina pravilno odmerjena, odnosno da bodo zamogli svoje rodbinske člane podučiti o njih pravicah v pogledu rodbinske pokojnine.

Novi zakon o državnem prometnem osebju iz leta 1931 predvideva med drugim, da pripada rodbinska pokojnina tudi za hčere, neoziraje se na starost, dokler se ne omože. Vsled te določbe se mora pri odmeri rodbinske pokojnine upoštevati tudi hčere, ako niso v državni službi, ali v službi kake javne ustanove, ali nimajo stipendije od države.

Za vse upokoence, ki so bili na dan 1. julija 1931 že upokojeni (pa so ta dan še živeli), ali so bili upokojeni po 1. juliju 1931 velja določba zakona, da se mora pri odmeri rodbinske pokojnine vzeti v poštev tudi neomožene hčere. Pri tem ne igra nobene vloge, kdaj je bil upokojen njen oče, ali je bil upokojen še po starih predpisih ali po predpisih zakona iz l. 1923., ali pa po novem zakonu iz leta 1931, važno in odločilno je edinole dejstvo, da je oče na dan 1. julija 1931. ko je stopil novi zakon v veljavo, še živel.

Vtem slučaju se pri odmeri rodbinske pokojnine vpošteva vsaka še živeča in neomožena hčer, ki ni v državni ali v službi kake javne ustanove in ne dobiva stipendije od države kot »uživatelj rodbinske pokojnine« in se tako rodbinska pokojnina poveča za 10 odstotkov, za vsako tako hčer z omejitvijo, da skupna rodbinska pokojnina ne sme znašati več ko 85 odstotkov.

Ako pa je oče umrl že pred 1. julijem 1931 in ima vdova rodbinsko pokojnino, ji ne pripada rodbinska pokojnina na neomoženo hčer in ta hči tudi po smrti matere ne bo imela pravice na pokojnino, ako je že polnoletna. V takih slučajih pripada rodbinska pokojnina za hčerke le do njene polnoletnosti odnosno omožitve, ako se omoži pred polnoletnostjo.

Za določitev procenta rodbinske pokojnine se vzamejo v poštev samo ona leta, za katera je uslužbenec plačeval mesečne prispevke v uradniški pokojninski fond.

Pri uslužbencih, ki so bili na dan 1. julija 1931 že upokojeni, se vzame kot čas plačevanja, ves čas do dne upokojitve, ki jim je bil priznan z rešenjem o upokojitvi za njihovo osebno pokojnino. Vsi taki upokoenci, ki so bili upokojeni po določbah zakona iz leta 1923 morajo plačevati prispevke v uradniški pokojninski fond za čas od 1. julija 1931 dalje, lahko pa doplačajo na lastno željo tudi še prispevke za čas od dne upokojitve pa do 1. julija 1931.

Enako je tudi za one upokoence, ki so bili upokojeni še po starih predpisih, ki so veljali pred zakonom iz leta 1923, predvideno, da se šteje za odmero rodbinske pokojnine kot čas vplačevanja ves oni čas, ki jim je priznan za osebno pokojnino. Če hočejo, zamorejo ti upokoenci plačati prispevke v uradniški pokojninski fond tudi za čas po njih upokojitvi, da na ta način povečajo procent penzije svojim rodbinskim članom. Te ugodnosti naj se poslužijo vsi oni upokoenci, katerim za penzijo ni priznanih 30 let službe in ki toraj ne uživajo sami polne penzije.

Rodbinska pokojnina znaša:

po dovršenih 5 letih plačevanja za 1 vživalca rodbinske pokojnine 25 %, za dva 35 %, za tri 45 %, za štiri in več 55 %. Po dovršenih 10 letih vplačevanja se poviša pokojnina za 5 %. Na to pa za vsako nadaljnje leto preko 10 let se poviša pri neeksekutivnih uslužbencih za 1,25 %, pri eksekutivnih pa za 1.666 %.

Največ pa sme znašati rodbinska pokojnina: za 1 vživalca 55 %, za dva 65 %, za tri 75 %, za štiri in več 85 %.

Rodbinska pokojnina se odmerja od onih prejemkov, od katerih je uslužbenec ob času smrti plačeval prispevke v pokojninski fond. Tako dobi toraj družina upokojenca, ki je bil upokojen po zakonu iz leta 1923, odmerjeno rodbinsko pokojnino od onih prejemkov, ki jih je užival uslužbenec ob času upokojitve in ne od prejemkov po novem zakonu.

Kdaj pripada draginjska doklada za hčer?

Draginjska doklada za hčer pripada tudi po 16. letu starosti v sledečih slučajih:

1. Ako je hči duševno ali telesno trajno nesposobna za pridobivanje in je ta nesposobnost nastopila v času, ko je imel uslužbenec za njo še pravico na rodbinsko doklado. Seveda ta hčer ne sme imeti kake ustanove ali podpore, ki bi znašala več kot Din 200 mesečno, ali tak dohodek od svojega premičnega ali nepremičnega premoženja. Enaka doklada ne pripada, ako je hči preskrbljena v kakem dobrodelnem zavodu, kjer vživa brezplačno vzdrževanje, katerega vrednost presega Din 200 mesečno;

2. ako hči gospodinjii svojemu očetu, ki je vdovec. V tem slučaju pripada rodbinska doklada po Din 140.— mesečno do njene omožitve, ako nima stipendije, podpore, ali dohodka od lastnega premoženja v znesku nad 200 Din mesečno.

Sestanki upokoencev.

Vsem upokoencem sporočamo, da se vrše redni sestanki upokoencev vsak petek in soboto popoldne od 16.—19. ure v predavalnici Delavske zbornice v Ljubljani. Tam dobe upokoenci tudi vse potrebne informacije in nasvete ter priporočamo upokoencem, da redno posečajo te sestanke.

Sekcija upokoencev SSTR.

Cestni železničarji.

SESTANEK USLUŽBENCEV CESTNE ŽELEZNICE V LJUBLJANI.

Zaupniški zbor električne cestne železnice sklicuje za petek dne 5. januarja 1934 ob 22. uri (deseti uri zvečer) sestanek vseh cestnih železničarjev, ki se vrši v posvetovalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Na dnevnem redu je poročilo o delovanju zaupniškega zbora v letu 1933 ter razgovori o volitvah delavskih zaupnikov za leto 1934. Ker je institucija delavskih zaupnikov izredno važna zlasti za cestne železničarje, ki so se nahajali celo preteklo leto v obrambnih akcijah in tudi za bodoče leto ni ugodnejših izgledov, je dolžnost vseh sodrugov, da se tega sestanka udeležijo in da se na njem razgovore o ukrepih, ki jih bo moral zaupniški zbor podvzemanj v bodoče, da zaščiti interese cestnih železničarjev.

VOLITVE DELAVSKIH ZAUPNIKOV.

Kakor vsako leto, se morajo tudi letos tekom tega meseca izvršiti volitve obratnih zaupnikov pri cestni železnici. Naloge obratnih zaupnikov so v pogledu zaščite gospodarskih in socialnih interesov delavstva zelo velike. Zaupniki so dolžni sodelovati pripravljajući službenih pragmatik, morajo skrbeti, da se strogo izvajajo vsi zaščitni predpisi ter imajo važno posredovalno nalogo pri sporih, ki izvirajo iz delovnega razmerja.

V preteklem letu so imeli zaupniki rešavati važna vprašanja, ko se je šlo za zaščito vsega osebja povodom večkrat napovedanih redukcij in sigurno bi delavski zaupniki dosegli važne uspehe, ako bi stali za njimi etnotno organizirani cestni železničarji.

Naj velja vsled tega sedaj pred volitvami delavskih zaupnikov vsem cestnim železničarjem poziv, da strnejo svoje vrste v etnotni delavski organizaciji, ki bo tvorila močno hrbtenico zaupniškemu zboru in ki bo vsikdar v stanju braniti sedanje pozicije uslužbencev ter pridobiti nazaj okrnjene pravice.

Občni zbor »društva posmrtninski sklad uslužbencev E. C. Ž.«

V petek, dne 5. januarja 1934

se vrši ob 19. uri v posvetovalnici Delavske zbornice v Ljubljani

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Posmrtninskega sklada cestnih železničarjev z dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in računskih preglednikov.
2. Volitev novega odbora.
3. Razno.

Opozarjamo na ta občni zbor vse člane, da se ga sigurno in točno udeležijo. Istočasno pa priporočamo vsem cestnim železničarjem, ki še niso člani Posmrtninskega sklada, da takoj prijavijo svoj pristop v to humanitarno društvo, ki ob izredno nizki članarini nudi v slučaju smrti brezplačen pogreb.

Mednarodni pregled.

Strašna železniška katastrofa v Franciji.

V noči od 23. na 24. decembra se je na eni izmed istočnih železniških prog, kakih 25 km od Pariza, pripetila strašna železniška katastrofa kakršne še ni bilo v Franciji. Drug za drugim sta v odrejenih presledkih vozila iz Pariza proti Strassbourghu dva brzovlaka. Ker pa je bila zelo gosta megla in se v njej niso videli signali, je prvi brzovlak vozil zelo oprezno in z znatno zmanjšano brzino. Za njim vozeči brzovlak je pa privozil s polno brzino, 105 km na uro, in se je z vso silo zaletel v prvi vlak, katerega vagoni, ki so bili večinoma leseni in polno zasedeni, je pri tem dobesedno zmrvil v treščice. Učinek je bil grozovit: izpod razvalin so potegnili 217 mrtvih in 300 ranjenih potnikov.

Kakor vedno, se je tudi v tem slučaju poiskalo najprvo »krivce« med osebjem ter sta bila strojevodja in kurjač takoj aretirana, vendar zasliševanje in dokazi, ki so bili predloženi tekom 24 ur, so dokazali, da ne zadene osebja nikara krivda in sta bila oba takoj izpuščena iz zapor.

O subjektivni krivdi za to nezgodo in kdo je krivec, je iz daljave težko razsojati. Pravi vzroki te nezgode pa so francoski javnosti in kakor izgleda tudi že preiskovalnim organom dobro znani in ti so: izvajanje naravnost blazne štednje in racionalizacija, kateri se je žrtvovalo stotine človeških življenj. Žalostno je, da je moralo najti nad 200 oseb grozen konec, preden so merodajni sprevideli, kaj se razume pod pravo štednjo, o kateri je minister Paganon pri pogrebu žrtev izjavil:

»Samo z enim prihrankom moramo računati, namreč s tem, da se štedi s človeškim življenjem.«

Upajmo, da bo to spoznanje povsod in tudi pri nas prodrlo vsaj sedaj pod vtisom te grozne katastrofe, da se bo prenehalo z nesmiselno in varnost prometno ogrožujočo štednjo.

Za preskrbo otrok nezaposlenih.

Čehoslovaški minister za socialno skrbstvo, s. dr. Cizek, je zahteval od vlade takojšen kredit v znesku 50 milijonov Kč (90.000.000 Din) za prehrano otrok nezaposlenih, 40 milijonov pa za sanacijo delavskih strokovnih organizacij, da bodo mogle še dalje plačevati nezaposleno podporo svojim članom. Ves kredit v ta namen znaša okoli 162.000.000 Din.

I. T. F. in železniška katastrofa pri Lagny.

Sekretariat mednarodne transportne federacije je izrazil v imenu nad en milijon organiziranih železničarjev francoski vladi sožalje ob težki katastrofi, ter istočasno protestiral proti aretaciji strojnega osebja. Francoska železničarska sekcija ITF je opetovano pri Direkcijah železnic intervenirala radi izboljšanja varnostnih naprav in boljše organizacije službe ter je sedaj ponovno podčrtala, da bi bilo število ponesrečencev daleko manjše, če bi bil vlak sestavljen iz jeklenih vozov, katerih pa ima vzhodna železnica v svojem voznem parku le 2%.

Ta železniška katastrofa bo gotovo pospešila izvedbo predloga ITF-a, da se izvrši mednarodna konferenca o varnosti železniškega prometa v zvezi z občutnimi redukcijami, ki se izvajajo prav povsod.

Uspeh holandskih železničarjev (ITF.).

Vsled uvedbe Kunze Knorr-ove zavore pri holandskih državnih železnicah, bi se moralo s 1. januarjem 1934 staviti na razpoložnje 480 zaviračev. Organizacija pa je dosegla, da se bo to osebje sedaj zaposlilo pri drugi postajni službi.

Iz oblasnih sekretarijata.

Zima je...

Došla je rano. — Cijeli mjesec dana prije nego je trebala. I to još kakva? Sa 10 do 15 ispod nule i sa više od metar dubokim snijegom. Original iz Sibirije.

Našla nas je posve nepripravne. Kroz cipele proviruju prsti, na odjelu nema više mjesta za krpe, drva ništa ili tek za kuhanje jela. Studen napolju djeluje sumorno na naša srca, koja se pod teretom brige i nevolje isto ledene. Skraćeni rad i smanjena zarada onemogućuje nam nabavu svega najelemenarnijeg, što bi nam za zaštitu od snijega i hladnoće bilo potrebno. Zene skupa sa našom dječicom tiskaju se oko štednjaka u kojem gori i ne gori i cvokoću zubima.

Evo i Božića... Željezničarima i njihovoj dječici donio je i ove godine — nevolju; mjesto mira — strah od sutra, mjesto svega obilja prazne zdjele. Obuzeo ih je osjećaj, da ih i Bog napušta. — Za njihov prekaran položaj nitko se ne brine. Ni na Božić, da se najedeš do sita i ogriješ od sreće!

Bol je u toliko veća, jer se ne će moći sakriti činjenica: Božić će za mnoge biti ipak srećan i pun zadovoljstva! Željezničari vide, kako se u kuće raznih akcionara, direktora, rentijera itd. unose pune košare svega, a u njihove domove ušla je — bijeda. **Zašto ta razlika?** Zašto jednim svega izobilja, a željezničarima, tim najvrijednijim čimbenicima, nitko ništa? Zašto?

I Nova godina je došla. Mnogi, koji su već unapred sigurni u njenu sreću, dočekali su je sa pompom, samo željezničari sa osjećanjem najpunijeg nepovjerenja. Ne vide izgleda za poboljšanje.

Pa ipak nemojmo postati fatalisti! Iz nevolje, u koju padamo sve dublje, **povucimo poduku: ako hoćemo da nam bude bolje; ako hoćemo veseli Božić i sretniju Novu godinu, zbijmo se u redove naše stručne organizacije i djelujmo živo, da nam izvojuje više prava i bolji život!** Željezničar.

NA GODIŠNJICU JEDNOG VELIKOG RODJENJA — NA BOŽIĆ.

Pred 1933 godine, u Nazaretu je došao na svijet jedan život, koji historija čovječanstva bilježi kao najveći, najdublji i najuzvišeniji od svih koji su kročili površinom našega planeta. Došao je na svijet jedan siromah proletar-buntovnik, koji se suprotstavio svim ondašnjim lošim društvenim nazorima, žigosao najoštrije sve, što je loše po prirodnim zakonima, tražio i naučavao pravdu, ljubav i jednakost, a obećavao spas svima, koji će slijediti njega i nauku njegovu.

Taj proletar, tesar iz Nazareta, naučavao je, »da ljubimo bližnjega svoga, kao samoga sebe«. Rekao je: »Prodajte što imate i dajte milostinju, načinite sebi torbe, koje neće oveštati, blago koje se neće umanjivati nikada na nebu, gdje se lopov ne prikućuje, niti moljac grize. Jer, gdje je vaše blago, ondje je i vaše srce... «Podaj, dakle, onomu ko ti ište, a od onoga ko ti uzme, nemoj tražiti da ti vrati... jer je veća sreća davati, nego primati.« Prijetio je zlu uništenjem: »Ne mislite, da sam ja došao, da donesem mir na zemlju, nisam došao da donesem mir, nego mač.«

Imao je i imade mnogo njih, koji mu nasleduju.

I baš prigodom godišnjice njegovog rođenja će svaki od tih, koji mu nasleduju, pokazati, koliko ga poštuje i na koji način.

Mi poštujemo proletara-tesara iz Nazareta, kao nosioca ideja o jednakosti i bratstvu, koji se za ljubav bližnjemu mogao odreći svih slasti i ugodnosti, koje život može da pruži, a svoje čvrsto i plemenito uvjerenje je potvrdio time, što se dragovoljno žrtvovao smrti.

Cijelog svog života je tesar iz Nazareta bio siromah, a kako god su danas izrabljivani njegovi siromašni poštovaoci, tako je nemilosrdno i u istu svrhu izrabljivana i lijepa i plemenita nauka njegovu.

Mi, siromašni i izrabljivani proletari, proslavljamo uspomenu na dan njegova rođenja, s pietetom prema njegovoj plemenitoj nauci, a misleći na naše drugove, koji također svoju plemenitost, svoje čestito i čvrsto uvjerenje plaćaju cijenom svoga zdravlja, život-

nih ugodnosti i samog života. Mislimo pri tom na sve naše drugove, koji čvrsto vjeruju u oslobođenje od ropstva ali stradaju na ovoj zimi, izrabljivani teškim fizičkim radom, ili već dugo mučeni očajnom besposlicom, gladni, goli i bosi na decembarskoj sniježnoj mećavi. Na njihovim stolovima davno već nema kruha, djeca gladna, gola i bosa plaću u hladnom zapečku. Mnogo je »nasljedovatelja« tesara iz Nazareta, koji imaju pune smočnice svega i pune kase novca, ali nema takovih, koji bi jednoj sirotinji progovorili riječ, koju je tesar naučavao. Zatvorena su srca njihova za jad i očaj puke sirotinje.

Drugovi, na to, kad koji od nas imade nešto, bar se mi međusobno pomozimo i podjelimo jedan s drugim ono što imamo, a u koliko koji može, sjetimo se naših drugova, koji pate, pa priložimo po malu žrtvicu za pomoć našim drugovima, koji i danas još pate.

To neka bude proleterski Božić!

»SAVEZ ŽELJEZNIČARSKIH UDRUŽENJA.«

Razbijenost željezničarskog pokreta, koju su prouzročili elementi razne vrste, ljuto se osvećuje. Raspršani na desetak raznih staleških i kategorijskih organizacija oni su nemoćni, da i u najmanjoj mjeri utiču na poboljšanje svojeg moralnog i materijalnog položaja. Prema **jednome poslodavcu** uspješno može da djeluje samo **jedna stručna organizacija**, a čim ih imade više, njihova snaga je za toliko manja i uspjesi u borbi za toliko manje moguć.

Na te posljedice mi smo ukazivali prstom još 1920. godine, čim se je jedinstveni pokret željezničara počelo cijepati po t. zv. »nacionalnim« elementima. **Jugoslavensko nacionalno udruženje prvo je zarinulo nož u ledja jedinstvenih željezničara**, a za njim povelili su se još i mnogi drugi, iz istih ili pak iz još sebičnijih razloga. Epilog toga razbijanja jest, da je protagonistima stvarnog željezničarskog jedinstva omogućeno legalno djelovanje, a svi njegovi protivnici favorizirani su. Kao posljedica — svijesno pripreman — nastupila je moralna i materialna pustoša, od koje pate velika većina željezničara.

Mi smo predviđali ovakav kraj, mi smo na nj upozoravali stalno, ali bez potrebnog odjeka. Svatko je išao svojim putem i tvrdio; samo njegov put je pravi! E sad se vidi, da je pogriješao. — Udruženju željezničkih činovnika — ma da i ono snosi dio krivice za to stanje služi na čast, da je pogriješao željezničarske razbijenosti prvo uvidjelo. U dvanaesti čas ono zvonila u uzbunu: »Formirajmo Savez željezničarskih udruženja!« Ne jedinstveni Savez, već Savez udruženja! »Mi nismo toli etički i intelektualno savršeni, da bi mogli i htjeli uvijek shvatiti istinu, tudju potrebu i tudje osjećaje!« Ovo neshvaćanje za tudje potrebe razlog je, zašto neka i dalje postoje razne organizacije, sa »posebnim« osjećajima za »posebne« potrebe. Za sve zajedničke potrebe neka bude »Savez saveza«, koji će djelovati na široj osovi.

Ovo je, po našem mišljenju, jalov posao. Razbijenost željezničarskih organizacija nije posljedica neshvaćanja vlastitih potreba. Zar su na pr. ložaci, pregledni bravari itd. shvaćali svoje potrebe, kad su prišli formiranju svojeg zasebnog udruženja? Nisu! Svoje potrebe sa uspjehom oni mogu da zadovolje samo u jedinstvenoj organizaciji sa svim čisto samostalno i kategorijsko udruženje! Isto važi i za činovnike! O nacionalnima ne ćemo ni govoriti, jer ih ne smatramo stručnom, već čisto političkom organizacijom, koja sa stručnim stremljenjima željezničara neima ništa zajedničkoga. Potrebno je bezuvjetno, da gg. činovnici, pa strojevodje, ložaci itd. shvate najprije svoje vlastite interese, pa kad se to zbude, prići će se stvaranju ne Saveza udruženja već Saveza željezničara. Da li put ka tome Savezu ide kroz Savez udruženja, u to sumnjamo, jer elementi, koji su ta udruženja stvorili, još postoje. Koalicijom, kojoj nije cilj njihovo eliminiranje iz željezničarske sredine, oni će prije ojačati, nego li oslabiti.

Savezno sa nastojanjem organizacije činovnika moramo si biti svijesni sli-

jedeceg; kao kod svih ostalih radnika i namještenika tako i kod željezničara postoje uslovi **pune zajednice**. Ti uslovi očituju se u **zajednici klasnih interesa**, t. j. interesa eksploatisanih protiv interesa eksploatatora. **Sve ono medju željezničarima, što se osjeća objektom eksploatacije spada u jedinstvenu organizaciju**, a sve ono, što se osjeća eksploatatorom, u tu zajednicu ne će i ne može doći. Verbovati i njih u Savez udruženja jalov je posao, a ako i uspije, kočiti će taj Savez u tolikoj mjeri, da će on uskoro izgubiti svaki — reison detr. **Da se to ne dogodi, neka se radje podje ka stvaranju punog jedinstva, u kojem će svi taki elementi biti nemoguć!** G. Lj.

Dopisi.

Sisak.

U teku posljednjih dviju godina željezničko osoblje u stalnoj je brizi, na koji način da održi na životu sebe i svoju obitelj.

Ujedinjeni savez željezničara u pravcu poboljšanja teškog stanja željezničara zalagao se svima sredstvima, da se to stanje poboljša, a sve uzalud. Plate željezničara svedene su ispod svake kritike, radno vreme kod izvjesnih kategorija produljeno je na 12 sati dnevno, putni paušali kao i noćni doplaci nižeg osoblja potpuno su ukidani, prekovremeni rad ne naplaćuje se, a u koliko radnici prekovremeni rad izvršuju, u toliko sledećeg dana šalje se i kod kuće. Da bjeda bude potpunija, radnike šalje se na besplatne dopuste, a regulisanom osoblju skresalo se godišnje odmoro. U pogledu iskorišćavanja radnog vremena regulisanom osoblju nema granice, dok nezaposlenost jeste svakom danom veća. Što se pako tiče sekcijiskih radnika uveden je šestsatni radni dan, dočim u ložaonicama uvedeno je sedamsatno radno vreme, a subotom šest sati. Usporede li se današnje teške prilike i taj zaslužak, što ga radnik pored svih obustava kraj kraja na ruke dobije, nije dovoljno za 10 dana, a kamo li za cijeli mjesec.

U momentu, kad je Novi pravilnik izašao na snagu, ovdašnjim sekcijiskim radnicima obustavila se je uvećana dnevnicu, u koliko su isto još imali toboš, da će se pristupiti isplaćivanju po novom pravilniku. Poduzeti koraci po tom pitanju ostali su negativni te je položaj sekcijiskih radnika nesnosan.

Pored ovakvog stanja, kojeg moraju željezničari podnašati, potrebno je, da se istakne i postupak nad željezničarima. Denuncijacije organizovanih radnika su na dnevnome redu te su organizovani radnici ispostavljeni šikanama i globama.

Nepobitne činjenice dokazuju, da je stup, oko kojeg se saobraćaj kreće bio i biće službenik i radnik nižeg ranga, pa kad je to tako onda je potrebno, da se ovog službenika i radnika odgovarajuće nagradi za njegov trud i rad. Posmatrajući tablice o činovničkim platom i platom radnika došli smo do zaključka, da je ovde jedna ogromna razlika u berivima i konstatovali smo, da se sprovadja štednja u glavnome kod radnika, kojih pripadnosti već pre redukcije nisu bile dostatne za preživljanje. Obzirom na prednje radnike i namještenice željezničari grada Siska i okolice apeliraju na savez, da se i nadalje zalaže sa svim sredstvima, da se današnje stanje izmjeni i da se postigne za radnika i nižeg službenika ovakav postupak i ovakva beriva, da će omogućiti čovjeku dostojan život. Osim toga pozivamo sve do sada neorganizovane radnike i namještenike, da se okupe u organizaciji u cilju poboljšanja svog položaja te bolje budućnosti.

ŠIBENIK.

Posle kongresa održali smo veome dobro posjećenu vanrednu skupštinu podružnice, na kojoj je delegat podneo izvještaj o zaključcima kongresa, koje su svi prisutni primili do znanja te odobrili dosadašnji rad saveza. Posle izvještaja u diskusiji ugotovilo se je teško stanje željezničara u Šibeniku.

Većina ložaca nemaju nikakvih bun-

de odmah podjeli svim ložacima, da bi mogli revnosno vršiti svoju službu. Ložionički radnici žale se, da je još uvijek uveden radnim danima sedamsatni, a subotom samo šestsatni radni dan, dok se sve nedelje i blagdane svetkuje. Zbog ovog skraćanja radnog dana beriva radnika obzirom na velike priloge za penziono osiguranje, bolesnički fond kao i poreze osjetljivo su smanjena te je položaj radnika neznošljiv.

Najgore pogodjeni su pružni radnici, koji su potpuno pali na prosjački štap, jer rade redovno samo po par dana u mjesecu te im ne ostaje ni po 100 do 200 dinara mjesečno. Pružni čuvari dalmatinskim prugama moraju još uvijek raditi 24 sata službe, a imadu samo po 12 sati odmora, šta je protivno svim propisima pravilnika o radnom vremenu te mora dovođiti do potpunog upropašćenja pružnih stražara kao i do nezgoda u službi.

I turnusi vozopratnog osoblja ne odgovaraju osamsatnom radnom danu već su daleko produženi. Pored toga vozopratnom osoblju ne priznaje se manevrisanje u stanici Perković-Slivno, i ako traje po 1½ pa čak i 2 sata.

Sve ove nevolje nižeg osoblja bile su izložene na sastanku i je bilo zaključeno, da neka savez poradi svim snagama, da se ove nepravde uklone i da se radnicima zagaranjuje opet redovno zaposlenje i takve pripadnosti, da će moći pošteno preživljati sebe i svoju porodicu.

Apel športskog kluba »Željezničar« u Zagrebu.

Sportski klub »Željezničar« u Zagrebu poziva sve prijatelje i simpatizere, da ga pomognu u njegovom nastojanju oko podizanja športske svijesti medju željezničarima. Klub gaji slijedeće športske sekcije: nogomet, biciklistiku, turistikku, skijanje, ping-pong i šah, a upravo uvodi tešku i lahku atletiku, kao i tenis. Klub imade vrlo ljepu knjižnicu, poznatu diletantsku sekciju, te plesnu školu »Krečelić«. U klubu vlada uzorna disciplina, red, drugarsko poštovanje i susretanje. Društvene prostorije i klubska dvorana nalaze se u Trnjanskoj c. broj 1. Članarina iznosi Din 5.— za redovite, odnosno mj. Din 3.— za podupirajuće članove. Na tabeli prvenstva grada Zagreba u nogometu nalazi se »Željezničar« na prvom mjestu u prvom »a« razredu. Klub je čisto amaterski, pa igrači ne dobivaju nikakve plaće. Djeluje iz idealizma za šport i iz potrebe svoje tjelovježbe. Ipak su klubu potrebna zamašna materijalnih sredstva, koja ne mogu sakupiti pojedinci, kad su njihove zarade slabe. Ta sredstva treba da se sakupe zajedničkim radom sviju nas željezničara, radi čega se pozivate, da postanete članom kluba!

Ovaj apel športskog kluba »Željezničar« u Zagrebu treba uvažiti, a istovremeno nastojati, da klub služi zaista svrsi, koja mu je namijenjena: gajanju drugarske i športske svijesti! — Ulaskom novih članova treba klub približiti željezničarima, naročito radnicima, za koje treba da bude sredstvom njihovog športskog i kulturnog podizanja, a ne da služi samo za razonodu neradnicima!

Željezničar-športaš.

KONZUMNI POKRET.

Mi saradjujemo lojalno sa upravom Konzumne zadruge — ali na naš način.

Ž. Z. V. (Željezničarski zadrudni vijesnik) broj 11. od 1. decembra o. g. člankom »Saradnja zadrugara sa zadrudnom upravom« reagira na naš napis pod istom rubrikom u našem br. 15 od 15. septembra 1933. Ili tačnije reagira g. Ing. Ribič.

Mi smo naše mišljenje i konstatacije već izkazali, pa se na to ne bi ponovo osvrćali — ta mi imamo i drugog važnog posla, a u listu malo mjesta — no upravo smo izazvani, da još koju rekemo.

Kritičnom člankom nastoji pomenuti vijesnik (odnosno nastoji g. Ing. Ribič), da opovrgne našu tvrdnju, da nas je nužda natjerala na rad u cilju osnivanja zadruge i na zadrugarski rad i da dokazuje, da je već postojala visoka zadrugarska svijest. — Dobro! No, zašto onda Ž. Z. V. u broju 9. od 1. septembra o. g. donosi članak »Zajednički zadrudni rad«, koji počinje slijedećim riječima: »Nevolja je najbolja škola. Ona je motor, koji daje snage, da poboljšamo svoj položaj.« — Pa to smo i mi tvrdili, da smo našu tvrdnju jače i naučno potkrijepili.

Na svojo nevolju i »svjesni zadrugar« je u kreditnom odnosu prema toj zadrugi (razumije se kao dužnik), pa za to i znađe, po što je u konzumu brašno, po što je ulje, mast, drva itd. Da je g. Ing. Ribić pomno pročitao cijenik u br. 8 Ž. Z. V. mogao bi vidjeti, da je cijena brašna 0gg Din 4 za 1 kg. Presretan bi bio »svjesni zadrugar« da samo kako uzmogne doći u položaj, da kupuje za gotovo, jer onda — pored svoje zadrugarke svijesti — ne bi pustio, da mu konzumna zadruga nabija cijene. U ostalom mislimo, da su naša izlaganja, pod istom rubrikom u našem broju 15, posve jasna, to je uzaludan svakomu trud u nastojanju, da nešto protivno dokaže.

Na tvrdnju, da je član upravnog odbora Konzuma g. Dušan Jakšić iscrpno obavijestio zadrugare u pitanju gorivog drva, u br. 10 Ž. Z. V. napominjemo, da je to »iscrpno« i pored velikog stupca u glasniku, bilo vrlo šuplje i siromašno. Neka nam zadruga reče, po što je nabavila drva i pod kakovim uslovima, kad tvrdi, da je opravdana cijena od Din 370 a kasnije Din 350 za hvat. Mi smo napravili jednu paralelu između cijena drva kod Konzuma i kod »Našičke« te ponavljamo, da je naša tvrdnja iz br. 15 našeg glasila apsolutno tačna pa su iluzorni pokušaji i g. Jakšića i svakog drugog, da nam nešto drugo dokaže.

G. Ing. Ribić nam — evo — donosi nešto sasvim novog: »... zadruga uprava ne smije, da se upušta u spekulaciju...« (Latinski speculari = ogledati se, paziti, vrebati). Prema tomu zadruga uprava vrši nabavke bez nekog proračuna, bes »spekulacije«, onako kako komu konvenira. Pa zato se i čuje naokolo, da je Konzumna zadruga uz visoku cijenu nabavila nekoliko stotina kilograma čaja — količinu, koja se neće moći prodati ni za nekoliko godina. — Ali mi kažemo, da zadruga uprava mora spekulirati, pametno i samo u korist zadruga. Zato se u zadrugu upravo biraju ljudi od naročito povjerenja, ljudi sposobni i stručnjaci, najmljeđe stručno obrazovan pomoćni personal; angažuju se saradnici-stručnjaci, koji znaju i moraju znati spekulirati. U protivnom bi mogao u zadrugu upravo doći i svaki pojedini zadrugar, pa ma koliko neuk i neobrazovan bio. A jedan stručnjak — saradnik organa Konzumne zadruga — »svjesnom«, pa time i mnogim drugim zadrugarima, poriče, da čak i kritikuje bar što u radu Konzumne zadruga, ker im fali »stručno poznavanje predmeta«.

Mi to nismo htjeli čuti, pa ne znamo, čim se to našao ponukan g. Ing. Ribić, da tako opširno tretira nagrade. Da prima uprava Konzumne zadruga. Da dogodi se više puta, pa čovjeku neki glas iznutra — kažu da je to savjest — nalaže, da iznosi neke stvari koje od njega naročito nitko ne traži, niti to nekog još naročito interesuje.

Ali, to on čini, da si za svoja gesta, pred sobom samim i pred drugima, dađe neko opravdanje. Pa, dobro! Eto, tih 0.54% od vrijednosti prodane robe, rado priuštimo konzumnoj upravi na ime honorara. Nismo očekivali toliku skromnost. Ali, kuda onda dospje dobitak od prometa, kad su artikli u konzumu skuplji, nego kod trgovca u gradu, kod »grajzlera« — kod »bakala« itd.? — U ristornu????? — koji iznosi manji % od 1.

Tačno je i to, da »svjesni zadrugar« nije detaljno upućen u poslovanje Konzumne zadruga. Ni on, a ni drugi zadrugari, ne znaju, ni što je to bilo sa direktorom dr. Ružićem, koji je bio factotum te zadruga; zašto je on tako naglo otpušten? — sigurno bi to mi svi volili znati. Kad bi »svjesni zadrugar« bio detaljno upućen u poslovanje konzumne zadruga, sigurno bi mogao sa više primjera potkrijepiti svoju izjavu o nezadovoljstvu sa radom te zadruga.

Netačno je, što kaže g. Ing. Ribić, da »svjesni zadrugar« zauzima »radi ličnih i društvenih nesimpatija neprijateljski stav i prema samoj zadrugi«, jer »svjesni zadrugar« nije iznio ništa lično, nego sve samo općenito, a drugo, ne znamo još, niti je to uprava konzumne zadruga kada očitavala, u koju društvenu klasu ona spada, pa da bi »svjesni zadrugar« mogao neko stanovište zauzeti.

»Svjesni zadrugar« je samo simbolička prestava i personifikacija našeg zajedničkog nastojanja, da izrabljivanoj ali svijesnoj klasi proletera pruži mogućnosti ekzistencije i u ovom sistemu, dok si bolji ne izgradimo.

»Svjesni zadrugar« zastupa interese svojih drugova i svoje na temelju socijalnih pogleda osnivača filozofije dialektičkog materijalizma — Marxa i Engelsa. Ali, dok god eksistira kapitalistički sistem i dok god u tom sistemu budu eksistirale zadruga, one moraju biti privredna društva sa svim kapitalističkim rekvizitima. U koliko budu te rekvizite posjedovala, moći će se uspješnije boriti protiv neprijatelja svih izrabljivanih — protiv imperialističkog kapitalizma. Zadruga su nam u ovom sistemu potrebne, a ponavljamo, da je nužda nas i sve naše drugove natjerala u rad u cilju stvaranja i održavanja zadruga. One su tu, pomoću njih pokrivamo naše potrebe, ali na način, koji će za zadrugare biti najkorisniji — i to je jedini princip zadrugarstva. Zadruga se mora upravljati prema potrebama i željama zadrugara, a neki još naročiti zadrugari principi, koje hoće neki zadrugari ideolozi da postavljaju, samo su trikovi, preko kojih oni hoće da si osiguravaju kakovo vodeće mjesto.

Klin se klinom izbija. Naši socijalistički osjećaji nijesu ni najmanje povrijeđeni time, što mi u kapitalističkom sistemu tražimo, da jedna ustanova u ovom slučaju zadruga, u kojoj su pomiješani ljudi raznih nazora o klasnoj pripadnosti, bude uređena čisto kapitalistički. Socialisti zastupaju sistem kolektivizma, a u tom sistemu nema više zadrugarstva, jer je ono čisto kapitalistička ustanova. I dok se kapitalisti i svi oni, koji slijede njihovu ideologiju, drže i ponašaju, u svom sistemu, kao vukovi, mi niti hoćemo, niti smijemo među njima biti janjci. Svjesni zadrugar.

IZ OKRUŽNICA.

Isplata dvomesečnih posmrtnih prinadležnosti. Ministarstvo finansija aktom br. 47234 dostavilo je sledeće:

Stranke, koje su predstavkama tražile isplatu dvomesečnih prinadležnosti po smrti aktivnog ili penzionisanog činovnika morale su uz predstavku priložiti dokumenta i to: umrlicu lica, od koga ovo pravo dovede (deca pored očeve umrlice morala su podneti i umrlicu za majku, ako su ostala bez roditelja), uverenje o bračnoj zajednici, uverenje opštinskih vlasti o imovnom stanju.

Međutim Glavna kontrola na opštoj sjednici od 27. oktobra 1933 naredila je, da se pored navedenih dokumenata u buduću moraju podnositi i uverenja nadležnih poreskih uprava o imovnom stanju, koja će sadržati podatke o zaduženju ma kojom vrstom poreza, kako lica koje je umrlo, tako i lica koje traži isplatu pomoći.

Učestala ozledjenja železničkih službenika pri izvršenju službe.

Pod G. D. br. 86819/33 izdala je Generalna direkcija okružnica, u kojoj konstatuje, da se dešavaju svakodnevno ozledjenja službenika pri izvršenju službe, što daje povoda konstataciji, da železnički službenici:

1. ili ne poznaju propise o čuvanju lične sigurnosti,
2. ili se pri izvršenju službe ne pridržavaju tih propisa.

Da bi se u buduću takve nesreće svele na najmanju meru Generalna direkcija naredjuje:

1. da se službenici što češće, ali svakog meseca bar jedanput poučavaju o propisima za čuvanje lične sigurnosti,
2. da se svi službenici u vlastitom interesu pri izvršenju službe pridržavaju propisa o čuvanju lične sigurnosti, jer će u protivnom snositi posledice nepoštivanja ovih propisa.

Službenik, ozledjen pri izvršenju službe može se lečiti i dulje od 52 nedelje.

Centralna uprava humanitarnih fondova svojevremeno dostavila je objašnjenje, da železničar nema prava na besplatno lečenje u bolnicama na državni trošak, i ako ovo predviđa § 89 zakona, jer imadu železničari svoji vlastiti humanitarni fond, koji plaća troškove bolničkog lečenja.

Za slučaj bolovanja usled ozlede u službi može se saobraćajni službenik lečiti i dulje od 52 nedelje na teret budžeta Ministarstva saobraćaja i ti troškovi plaćaju se iz pozicije za lečenje ozledjenih službenika.

Važna presuda državnog saveta.

Službenik nema pravo na podporu po § 104 zakona.

§ 104. zakona o drž. saobr. osoblju predviđa, da se može priznati službeniku, ako oboli pre nego što stekne pravo na penziju, a ima više od tri godine aktivne državne službe, te postane nesposoban za državnu službu i zbog toga bude iz nje otpušten, 30% poslednjih prinadležnosti na ime pomoći.

Do sada su železničari računali, da dobije svaki službenik, koji ispuni uslove § 104 zakona o drž. saobr. osoblju te je zbog bolesti otpušten iz državne službe, gornju podporu. Da ovo stanovište nije ispravno izlazi sada iz jednog konkretnog slučaja, u kome ljubljanska železnička direkcija nije priznala jednom službeniku 30% podpore te se taj službenik žalio Državnom savetu. Državni savet izdao je sada presudu pod br. 29.919 od 17. nov. 1933 sa sledećom motivacijom:

»Državni savet u svom V. odeljenju uzao je u rasmatranje tužbu i ostala akta, pa je našao: Po § 104. zakona o drž. saobr. osoblju, ako službenik pre nego što stekne pravo na penziju, a ima više od tri godine aktivne državne službe, tako oboli, da postane nesposoban za saobraćajnu službu, a zbog toga bude iz nje otpušten, može mu se izdavati na ime pomoći 30% od plate i položajnog dodatka, ako nema drugih prihoda i ako je nesposoban za kakav drugi rad i privredu. Što znači, da nadležna upravna vlast po svojoj slobodnoj oceni odlučuje, hoće li kome službeniku, ako ispunjava predviđene uslove, odrediti podporu iz § 104. ili ne.

S toga Državni savet odlučuje, da se odbaci tužba kao nedopuštena.«

Iz ove presude Državnog saveta razvidi se, da je odlučivanje upravne vlasti o priznanju podpore po § 104 zakona diskreciono pravo železničke uprave te da protiv ove odluke nije dopuštena tužba Državnom savetu.

IZ OKROŽNIC.

Izplaćilo dvomesečnih posmrtnih prejemkov.

Ministrstvo financ je z aktom št. 47234 od 10. novembra 1933 odredilo sledeće:

Stranke, ki so s prošnjami zahtevale izplaćilo dvomesečnih prejemkov po smrti aktivnega ali upokojenega državnega uradnika, so morale doslej priložiti prošnji mrtvaški list umrlega (sirote so morale priložiti poleg očetovega tudi mrtvaški list matere), dalje spričevalo o zakonskem skupnem življenju, potrdilo o premoženjskem stanju. Sedaj pa je Glavna kontrola na splošni seji od 27. oktobra 1933 odredila, da se mora poleg gornjih dokumentov predložiti še »potrdilo pristojnega davčnega urada o premoženjskem stanju«, iz katerega mora biti razvidno, kakšen davek je plačeval umrli in ali plačuje kak davek tudi oseba, ki prosi za izplaćilo dvomesečne posmrtnine.

Poškodbe železničarjev pri vršenju službe.

Pod G. D. br. 86819/33 je izdala Generalna direkcija okružnica, v kateri ugotavlja, da se skoraj dnevno pripetijo nezgode v službi ter smatra Generalna direkcija, da uslužbenci:

1. ali ne poznajo predpisov o čuvanju osebne varnosti,
2. ali pa se pri vršenju službe ne drže teh predpisov.

Da bi se v bodoče nezgode v službi čim bolj zmanjšale, odreja Generalna direkcija:

1. da se mora železniške uslužbenice čim večkrat, a najmanje enkrat mesečno poučevati v predpisih o čuvanju osebne varnosti,
2. da se morajo vsi uslužbenci v lastnem interesu v službi točno držati predpisov o čuvanju osebne varnosti, v nasprotnem slučaju, da bodo morali nositi vse posledice neizvajanja predpisov.

Železničar, ki se poškoduje v službi, se more zdraviti tudi dalj kot eno leto.

Centralna uprava humanitarnih fondov je svoječasno dostavila tolmačenje, da železničar nima pravice na brezplačno zdravljenje v bolnicah na državne stroške, čeprav to predvideva § 89 zakona, to pa vsled tega, ker imajo železničari svojo lastno bolniško blagajno, ki je dolžna poravnati stroške zdravljenja v bolnicah. —

Za slučaj zdravljenja vsled nezgode v službi pa plača stroške železniška uprava ter je to zdravljenje časovno neomejeno in se zamore v slučaju potrebe železničar po nezgodi zdraviti tudi preko 52 tednov.

POLOŽAJ AVSTRIJSKIH ŽELEZNIČARJEV. (ITF)

Danes, ko motri delavstvo z največjo pazljivostjo dogodke v Avstriji, smatramo za primerno, da objavimo krajše poročilo o položaju, v katerem se nahajajo avstrijski železničarji, ki tvorijo danes avantgarde v težkem boju avstrijskega proletarijata.

Zadnje desetletje so železniške uprave vseh železnic v Evropi izvajale po določenem načrtu redukcijo osobja, a nikjer ni bila ta redukcija tako obsežna kot ravno v Avstriji. Res se je v sedanjio Avstrijo po svetovni vojni zateklo ogromno število železničarjev iz takozvanih nasledstvenih držav, vendar izvedena redukcija daleko presega število odvišnega osobja.

Primerjajmo nekoliko redukcije osobja v času od leta 1923 do 1933:

V Franciji se je zmanjšal stalež osobja za 7%. V Švici za 10%. V Angliji za 17%. V Avstriji pa je bil stalež znižan za 46%.

Stanje osobja Avstrijskih zveznih železnic je bilo:

Septembra 1923	114.960 uslužbencev.
Aprila 1924	94.950 uslužbencev.
Decembra 1926	87.710 uslužbencev.
Decembra 1930	76.097 uslužbencev.
Decembra 1931	71.852 uslužbencev.
Decembra 1932	62.271 uslužbencev.

Samo v letu 1932 se je znižal stalež osobja za novih 9.481 oseb, torej za nad 13%! Če upoštevamo, da je bilo pri tem upokojenih vsled bolezni ali starosti, odnosno da je umrlo skupno le 701 uslužbenec, nadalje da je bilo reduciranih 1.492 pomožnih delavcev, ostane še vedno 7288 uslužbencev, ki so morali iz službe v najboljših letih in pri najboljših močeh za delo. V letu 1933 so se redukcije nadaljevale v manjšem obsegu, a sedaj za leto 1934 je od uprave določena ponovna redukcija 8000 uslužbencev, tako da bo ostal le še stalež okoli 54.000 uslužbencev ter bo zmanjšanje staleža v 10 letih presegalo 50% vseh uslužbencev. Med uslužbenici vlada danes največja neizvesnost, ker ne ve, ali ga ne čaka jutri odpust iz službe.

Poleg redukcij osobja pa je železniška uprava v letih 1932-33 izvršila tudi občutne redukcije prejemkov osobja.

Za zgled navajamo redukcije premij vlakospremnega in strojnega osobja:

Kilometražna je znašala: pri sprevodniku do 1. junija 1931 še 84 šilingov, a danes samo še 59 šilingov; pri vlakovodnji preje 116 šil., a danes le 81 šil.; pri strojevodnji preje 153 šil., a danes le še 107 šil. Doklade za nočno delo so bile reducirane za 20%. Prispevki za pokojninski sklad so bili povišani od 4 na 6%, osnova za odmero penzije pa znižana od 90 na 78.3%. Za službeno obleko so prispevali preje železničarji 25.9%, sedaj morajo prispevati 42.6%.

Prinašamo tabelo prejemkov, v katerih so vračunane tudi doklade in premije, ker je iz te tabele najbolj razvidna redukcija prejemkov:

Kategorija:	Pred redukcijo:	Danes:
progovni delavci		
po 3 letih službe	184	160
po 30 letih službe	265	220
profesionist v delavnici		
po 3 letih službe	270	206
po 30 letih službe	390	300
sprevodnik		
po 10 letih službe	285	230
po 30 letih službe	400	330
kurjač		
po 10 letih službe	315	250
po 30 letih službe	460	350
strojevodja		
po 20 letih službe	500	365
po 30 letih službe	550	420

Ako si preračunate vrednost šilinga z Din 9.—, potem uvidite, koliki so mesečni prejemki avstrijskih železničarjev po izvršenih redukcijah.

Osebnizdatki so vsled teh redukcij padli za 30.9%.

Kljub vedno novim redukcijam in poslabšanju plačilnih in delovnih pogojev, uklinjenju pravic in uvajnju diktature, pa se avstrijski železničarji zavedajo svojih razrednih dolžnosti in so pripravljeni v ponovnem še težjem boju dokazati svojo solidarnost ter se v prvih vrstah bojevati za osvoboditev delavskega razreda.